Sør-Varanger kommune

en grensesprengende kommune

Prosjekt 2012-2014

Trygghet, trivsel og utvikling gjennom etiske refleksjoner

Reflektere over og speile sin egen praksis, se seg selv litt på avstand.
Bli bevisst og oppmerksom på det en ellers ikke ser.

Utviklingssenter for hjemmetjenester
Finnmark

SAMARBEID OM ETISK KOMPETANSEHEVING

Innholdsfortegnelse

1. Mål og rammer 3
1.1 Bakgrunn 3
1.2 Målgruppe 3
1.3 Effektmål 3
1.3.1 Resultatmål 4
1.4 Rammer 4
2.0 Omfang 5
2.1 Oppgaveomfang 5
2.1.1. Absolutt krav 5
2.1.1 Ønskelig krav 5
2.1.3 Avgrensninger 5
3. Prosjektorganisering 6
4. Beslutningspunkter, oppfølging og milepæler 7
4.1 Krav til beslutningspunkt 7
4.2 Oppfølging/ statusmønster 7
4.3 Milepæler 7
5. Risikoanalyse og kvalitetssikring 8
5.1 Kritiske suksess – faktorer (KSF) 8
5.2 Risikovurdering 9
5.3 Kvalitetssikring av KSF 10
6. Gjennomføring 11
6.1 Hovedaktiviteter 11
6.1.1 HA 1 Kurs og møteaktivitet 11
6.1.2 HA 2 Prosjektpresentasjon på virksomhetsledermøte. Forankring. 11
6.1.3 HA 3 Tilrettelegging av arbeidet for resurspersoner 11
6.1.4 HA 4Prosjektplanlegging 11
6.1.5 HA 5Arbeid i/ med etiske refleksjonsgrupper 11
6.1.6 HA 6 Evaluering og rapportering 12
6.1.7 HA 7 Skriftlig material – ”Erfaringsheftet” 12
6.1.8 HA 8 Synliggjøring av prosjektet 12
6.2 Tids og ressursplaner 12
7. Økonomi 14

1. Mål og rammer

1.1 Bakgrunn

Sør-Varanger kommune fikk januar 2012 invitasjon fra Helse- og omsorgsdepartementet og KS om deltakelse i et nasjonalt utviklingsprosjekt om samarbeid om etisk kompetanseheving. http://www.ks.no/etikk-kommune

Dette et samarbeidsprosjekt mellom Helse- og omsorgsdepartementet, Den Norske Legeforening, Helsedirektoratet, Fagforbundet, NSF, YS, FO og KS.

Prosjektet forankret nasjonalt i St.meld. nr.25: "Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgutfordringer" Omsorgsplan 2015 og i avtalen om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene 2006 – 2010 inngått mellom regjeringen og kommunesektoren representert ved KS. Prosjektet startet opp i 2007 og er nå besluttet videreført ut 2015.

Hovedmålet i prosjektet er:

> **Bidra til at kommunene styrker den etiske kompetansen i helse- og omsorgstjenestene og gjennomfører systematisk etisk refleksjon i tjenestene.**

Utviklingssenter for hjemmetjenester (UHT) Finnmark tok initiativet til et møte med virksomhetslederne innen pleie- og omsorgstjeneste. Resultatet av møtet var at seks virksomheter: TFF, sosialtjenesten, hjemmebasert omsorg, Wesselborgen sykehjem, Prestøyhjemmet sykehjem og psykisk helsetjeneste ønsket å delta.

Etter søknad til KS ble Sør-Varanger kommune deltaker i pulje 6 i KS sitt prosjekt "Samarbeid om etisk kompetanseheving". Prosjektet har en tidsramme på 2 år (2012 – 2014).

Etisk kompetanseheving inngår i kompetansehevingsplan for Sør-Varanger kommune 2012.

1.2 Målgruppe

Ansatte i følgende kommunale Helse- og omsorgstjenester:

1. Tjenesten for funksjonshemmede (TFF)
2. Sosialtjenesten
3. Hjemmebasert omsorg
4. Wesselborgen sykehjem
5. Prestøyhjemmet sykehjem
6. Psykisk helsetjenesten

1.3 Effektmål

De aktuelle virksomhetene skal lære seg systematisk etisk refleksjon som hjelpemiddel i kontinuerlige forbedringsarbeid og kompetanseutvikling hos ansatte.

1.3.1 Resultatmål

- Innføring av etiske refleksjonsgrupper som driver med systematisk refleksjonsarbeid i TFF, sosialtjenesten, psykisk helsetjenesten, hjemmebasert omsorg, Wesselborgen sykehjem og Prestøyhjemmet sykehjem.
- Økt trygghet hos ansatte i forhold til etiske utfordringer i daglige arbeidssituasjoner, noe som fører til økt trivsel og utvikling av enkelte ansatte og tjenester generelt.
- Redusere sykefravær i de aktuelle 6 tjenestene.
- Styrke motivasjon og skape engasjement i andre virksomheter i kommunen i forhold til innføring av systematiske etiske refleksjoner.
- Utarbeidelse av skriftlig materiale – "Erfaringsheftet" om prosjektet.
- Styrke motivasjon hos ansatte for å starte videreutdanning i etisk kompetanse.

1.4 Rammer

1. St.meld. nr.25 (2005 -2006): "Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgsutfordringer", Omsorgsplan 2015
2. St.prp. nr 67 (2006 – 2007): Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2008" – p.12 Etikk i kommunesektoren.
3. Lov 2011-06-24 nr 30: Helse- og omsorgstjenesteloven – kap.4 § 4-1, kap.8 § 8-1,8-2.
4. Lov 1999-07-02 nr 63: Pasient- og brukerrettighetsloven.

Kap.1 § 1-1*"Lovens formål er å bidra til å sikre befolkningen lik tilgang på tjenester av god kvalitet ved å gi pasienter og brukere rettigheter overfor helse- og omsorgstjenesten.*

Lovens bestemmelser skal bidra til å fremme tillitsforholdet mellom pasient og bruker og helse- og omsorgstjenesten, fremme sosial trygghet og ivareta respekten for den enkelte pasients og brukers liv, integritet og menneskeverd".

2.0 Omfang

2.1 Oppgaveomfang

I nåværende startfase (mai – september 2012) innebærer prosjektet følgende oppgaver:

1. Deltagelse i oppstartmøtet og oppstartkonferansen i Oslo 2.-3. 05. 2012.
2. Informasjon og forankring i ledelsen på forskjellige nivå både administrativt og politisk.
3. Skriftlig prosjektplan.
4. Deltagelse i kurset: ”Metoder og verktøy i etisk refleksjon” i Trondheim 18.-19. 09. 2012.
5. ”Motivasjonsmøter” for ansatte i aktuelle tjenester, etablering av refleksjonsgrupper.

2.1.1. Absolutt krav

	Krav	Frist
1.	Deltagelse i oppstartkonferanse	2.-3.5.2012
2.	Forankring i kommunal ledelsen på forskjellige nivå	September 2012
3.	Skriftlig prosjektplan	20.9.2012
4.	Regelmessige nettbaserte informasjons- og orienteringsinnlegg om prosjektets fremgang i ”Nyhetsbrev”	Hver 3.måned hele prosjektperioden
5.	Ansvarliggjøring av avdelingsledere	Kontinuerlig
6.	Deltagelse i kurs i etisk refleksjon	18.-19.9.2012
7.	Deltagelse i Vår-konferansen	Vår 2013
8.	Refleksjonsgrupper	Kontinuerlig
9.	Deltagelse i Regional erfaringskonferanse	Høst 2013
10.	Statusrapport	15.12.2013
11.	Deltagelse i Vår-konferansen	Vår 2014
12.	Deltagelse i Regional erfaringskonferanse	Høst 2014
13.	Evaluering og sluttrapport	15.6.2014

2.1.1 Ønskelig krav

	Krav	Frist
1.	En god og effektiv deltagelse og oppmøte av ansatte i refleksjonsgrupper	Kontinuerlig

2.1.3 Avgrensninger

Prosjektet omfavner Sosialtjenesten, Psykisk helsetjenesten, avdeling ”C” i Wesselborgen sykehjem, avdeling ”Fururabben”. I Prestøyhjemmet sykehjem, avdeling Bjørnevatn i Hjemmebasert omsorg og avdeling Hesseng i TFF.

3. Prosjektorganisering

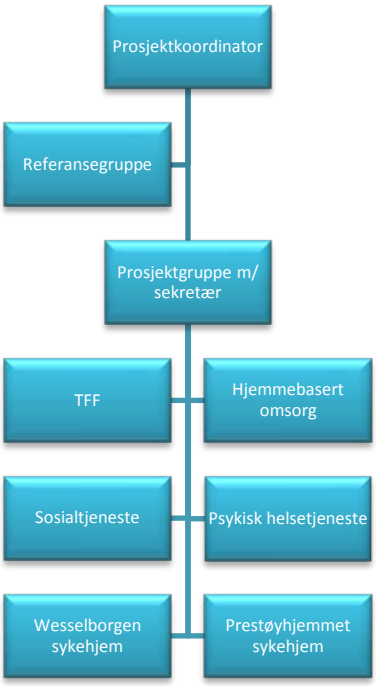

Prosjektledelsen

Prosjektkoordinator: ***Kathrine Pettersen Strønen*** – Utviklingssenter for hjemmetjenester Finnmark
e-mail: kps@svk.no tlf: 792262722

Sekretær: ***Siw M.G. Bednarczyk*** – Prestøyhjemmet sykehjem
e-mail: smg@svk.no tlf: 94306858

Referansegruppe:

1. ***Jorunn Sandhell –*** TFF, Virksomhetsleder
2. ***Sissel Johnsen –*** Sosialtjeneste, Virksomhetsleder
3. ***Anita Kurthi –*** Hjemmebasert omsorg, virksomhetsleder
4. ***Randi Kubban –*** Wesselborgen sykehjem, Virksomhetsleder
5. ***Grete Bernhardsen –*** Prestøyhjemmet sykehjem
6. ***Gøril Jensen –*** Psykisk helsetjeneste, Virksomhetsleder

Prosjektgruppe:

1. ***Jorunn Sandhell*** TFF
2. ***Siw M.G. Bednarczyk*** Prestøyhjemmet sykehjem
3. ***Marianne Dørmenen*** Hjemmebasert omsorg
4. ***Anne Nystad Olsen*** Wesselborgen sykehjem
5. ***Elvira Røst*** Sosial tjeneste
6. ***Anita Gade-Lundlie*** Psykisk helsetjeneste

4. Beslutningspunkter, oppfølging og milepæler

4.1 Krav til beslutningspunkt

	Beslutningspunkt	**Frist**
1.	Forankring i kommunal ledelsen -administrativt og politisk	September 2012
2.	Skriftlig prosjektplan	20.9.2012
3.	Statusrapport	15.12.2013
4.	Evaluering og sluttrapport	15.6.2014

4.2 Oppfølging/ statusmønster

1. Referansegruppemøter – 2 ganger per år
2. Prosjektgruppemøter – 1 gang i måned, kan innkalles oftere ved uforutsette hendelser.
3. Etisk refleksjonsgrupper – hver 3.uke.

4.3 Milepæler

	Milepæler	**Tidsrammer**	**Ansvarlige**
1.	Kurs og møteaktivitet	2012 - 2014	K. P. Strønen
2.	Prosjektpresentasjon på ledermøter. Forankring i kommuneledelse på forskjellige nivå.	Mai 2012 – september 2012	J. Sandhell K.P. Strønen E. Røst
3.	Tilrettelegging av arbeidet for ressurspersoner	Juni 1012 – mai 2014	Virksomhetsledere for ressurspersonene
4.	Prosjektplanlegging	Jun –september 2012	Alle ressurspersoner
5.	Arbeid i/ med etiske refleksjonsgrupper	Oktober 2012– april 2014	Alle ressurspersoner + koordinator
6.	Evaluering og rapportering	2012-2014	Alle ressurspersoner + koordinator
7.	Skriftlig material – ”Erfaringsheftet” om prosjektet	Mars – mai 2014	Alle ressurspersoner + koordinator
8.	Synliggjøring av prosjektet	kontinuerlig	Alle ressurspersoner + koordinator

5. Risikoanalyse og kvalitetssikring

5.1 Kritiske suksess – faktorer (KSF)

Nr		**KSF** *(hinder for måloppnåelse)*	**Rangering/ Prioritering** *(3 til 1 der 3 er viktigst)*
1	**Resurspersoner klarer ikke å gjennomføre planlagte prosjektoppgaver**		***2,9***
	1	Fraværende tilrettelegging av arbeidstid og arbeidsoppgaver på ledelsesnivå pga. lite forståelse hvilke oppgaver, tidsbruk prosjektet innebærer ifh til aktuelle resurspersonene.	3,3,3,3,3,3,3
	2	Fraværende tilrettelegging av arbeidstid og arbeidsoppgaver på ledelsesnivå pga. motstand til deltagelsen av aktuelle resurspersonene i prosjektet.	3,3,3,3,3,3,3
	3	Avdelingsledere er ikke godt kjent med prosjektet.	3,3,3,3,3,3,3
	4	Dårlig/ urealistisk planlegging av tidsbruk på etiske refleksjonsgrupper, hyppighet osv. av ressurspersonen.	3,3,3,2,3,2,2
2	**Resurspersoner får ikke tidsrom for refleksjonsgrupper av ledelsen**		***2,4***
	1	Ikke godkjent fast tid for refleksjoner i grupper av nærmeste ledere.	3,3,3,3,3,3,2
	2	Prosjektet er ikke likestilt med vanlige arbeidsoppgaver og nedprioriteres i situasjoner med for eksempel sykefravær.	3,2,2,2,2,1,2
3	**Dårlig oppmøte i refleksjonsgrupper**		***2,6***
	1	Ansatte ikke godt kjent med prosjektet	3,3,3,2,2,1,2
	2	Ansatte får ikke tilrettelagt arbeidstid og arbeidsoppgaver med hensyn til deltagelse i refleksjonsgrupper	3,3,3,3,3,3,3

5.2 Risikovurdering

NR	**Sannsynlighet** *(vurderingskala 1-5)*		**Konsekvens** *(vurderingskala 1-5)*	
1	1,2,2,2,1,1, 1	***1,4***	5,5,5,5,5,5,5	***5***
2	2,2,1,2,1,1,1	***1,4***	5,5,5,5,5,5,5	***5***
3	1,1,1,1,1,1,1	***1***	4,3,2,3,3,4,1	***2,9***

Vurdering av de ulike risikofaktorene

Meget stor	Sannsynlighet					
Stor						
Moderat						
Liten						**1; 2;**
Meget liten				**3**		
		Konsekvens				
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig

Risiko: □ Lav □ Moderat □ Høy □ Kritisk .

5.3 Kvalitetssikring av KSF

Nr	Kritiske suksess- faktorer (KSF)	Risikoreduserende tiltak
1	**Resurspersoner klarer ikke å gjennomføre planlagte prosjektoppgaver**	• Konkrete avtaler mellom ressurspersoner og avdelingsledere om tidsbruk for prosjektet. • Tydelig og realistisk årsplan for etiske refleksjonsgrupper, møteaktivitet osv. for hver ressursperson godkjent av avdelingslederen med underskrift av både ressurspersonen og lederen. • Samkjøring av planene for ressurspersoner, avtalt på forhånd evt. stedsfortreder i tilfelle sykemelding.
2	**Resurspersoner får ikke tidsrom for refleksjonsgrupper av ledelsen**	• Ressurspersoner er ansvarlig for tett samarbeid med nærmeste ledere (engasjere/ involvere lederen i etiske refleksjoner). • Konkrete avtaler mellom ressurspersonene og de nærmeste lederne om tidsbruk til prosjektet.
3	**Dårlig oppmøte i refleksjonsgrupper**	• Konkrete avtaler og planer for etiske refleksjonsgrupper på avdelinger. • Etiske refleksjoner legges til tider da det er lettest for folk flest å komme (god planlegging). • Tilgjengelig informasjon om etiske refleksjonsgrupper, temaer osv. til alle ansatte i de aktuelle avdelinger. • Få ansatte foreslå temaer for etiske refleksjoner. Involvering i planlegging.

6. Gjennomføring

6.1 Hovedaktiviteter

6.1.1 HA 1 Kurs og møteaktivitet

Hensikt: Opplæring resurspersoner, planlegging av etisk refleksjonsarbeid.
Viktige oppgaver: Obligatoriske møter og kursing for ressurspersoner i regi av KS (p. 2.1.1) og lokale prosjektgruppemøter.
Resultat: Trygge resurspersoner som behersker etisk refleksjonsmetodikken.

6.1.2 HA 2 Prosjektpresentasjon på virksomhetsledermøte. Forankring.

Hensikt: Presentere / oppdatere både administrativt og politisk kommuneledelse om prosjektarbeid. Få støtte fra ledelsen for prosjektgjennomføring.
Viktige oppgaver:

- Informasjons og forankringsbrev,
- Prosjektpresentasjon på forskjellige møter med ledelsen.
- Lage og sende saksframlegg til kommunestyremøtet.

Resultat: Ledelsen på forskjellige nivå er ansvarliggjort for tilrettelegging for at både resurspersoner og ansatte i de aktuelle avdelingene deltar aktivt i prosjektet.

6.1.3 HA 3 Tilrettelegging av arbeidet for resurspersoner

Hensikt: Gi mulighet til ressurspersoner å utføre sine oppgaver på et høyt faglig nivå.
Viktige oppgaver:

- Frigjøring av 6 timer per måned for hver ressursperson med hensikt for ledelse av etiske refleksjoner og møteaktivitet.
- Gi muligheten til ressurspersoner for å delta i felles møter/ konferanser i regi av KS.

Resultat: Bedre kvalitet og utvikling av aktuelle tjenester.

6.1.4 HA 4Prosjektplanlegging

Hensikt: Realitetsorientert planlegging av prosjektet.
Viktige oppgaver: Skriftlig prosjektplan.
Resultat: En tydelig og gjennomførbar prosjektplan.

6.1.5 HA 5Arbeid i/ med etiske refleksjonsgrupper

Hensikt: Benytte seg av refleksjonsgrupper som hjelpemiddel i kontinuerlig forbedringsarbeid og kompetanseutvikling hos ansatte.
Viktige oppgaver:

- Motivasjonsmøter med ledelsen og ansatte.
- Gjennomføring av etiske refleksjoner i grupper hver 3.uke.

Resultat: Økt trygghet i arbeidshverdagen og etisk kompetanseheving hos ansatte, utvikling av tjenester.

6.1.6 HA 6 Evaluering og rapportering

Hensikt: Vurdere og eventuelt komme med korreksjoner på prosjektgjennomføring i "rett tid". Bevisstgjøring av både prosjektdeltagere og ledelser (lokale og KS)om fremgangen i prosjektet.

Viktige oppgaver:

- Regelmessig evaluering av prosjektgjennomføringen.
- Evt. korreksjoner.
- Innlevering av status- og sluttrapporter til avsatt datoer.

Resultat: Tilstrekkelig høy kvalitet og godt fungerende etiske refleksjonsgrupper.

6.1.7 HA 7 Skriftlig material – "Erfaringsheftet"

Hensikt: Oppsummering av prosjektresultater og erfaringer samt gode råd for kommunale tjenester ifht etisk kompetanseutvikling av ansatte.

Viktige oppgaver: Utgivelse av "Erfaringsheftet".

Resultat: Beskrivelse av verdifulle erfaringer for etisk kompetanseutvikling av ansatte samt kvalitativt utvikling av tjenester.

6.1.8 HA 8 Synliggjøring av prosjektet

Hensikt: Markere viktighet av etiske refleksjoner i arbeidshverdagen.

Viktige oppgaver:

- Regelmessige nettbaserte informasjons- og orienteringsinnlegg om prosjektets fremgang i "Nyhetsbrev" hver 3.måned
- Informasjon om prosjektet i både lokale og sentrale (KS) media.

Resultat: Få flere kommunale ansatte delta i etiske refleksjonsgrupper.

6.2 Tids og ressursplaner

Milepæler	**Tidsplan mai 2012 – juni 2013 (mnd)**													
	5	***6***	***7***	***8***	***9***	***10***	***11***	***12***	***1***	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***
Kurs og møteaktivitet (KS)														
Forankring														
Tilrettelegging for ressurspersoner														
Prosjektplanlegging														
Evaluering/ rapportering														
Synliggjøring														

Statusmøter														
Referansegruppemøter														
Prosjektgruppemøter														**1 gang i måned**
Etisk refleksjonsgrupper						**Hver 3.uke**								

Milepæler	**Tidsplan juli 2013 – juni 2014 (mnd)**												
	6	***7***	***8***	***9***	***10***	***11***	***12***	***1***	***2***	***3***	***4***	***5***	***6***
Kurs og møteaktivitet (KS)													
Tilrettelegging for ressurspersoner													
Evaluering/ rapportering													
Skriftlig material													
Synliggjøring													
Statusmøter													
Referansegruppemøter													
Prosjektgruppemøter													**1 gang i måned**
Etisk refleksjonsgrupper	**Hver 3.uke**												

<u>Ressurser:</u> 6 ”ressurspersoner” – representanter fra de aktuelle tjenester:

- Jorunn Sandhell – TFF
- Marianne Dørmenen – Hjemmebasert omsorg
- Siw M. G. Bednarczyk – Prestøyhjemmet
- Anne Nystad Olsen – Wesselborgen sykehjem
- Elvira Røst – Sosialtjenesten
- Anita Gade-Lundlie – Psykisk helsetjeneste

Prosjektkoordinator: Kathrine Pettersen Strønen – Utviklingssenter for hjemmetjenester Finnmark.

7. Økonomi

Prosjekt har ingen egen økonomi, utgifter i forbindelsen med gjennomføringen av prosjektet dekkes innen for virksomhetenes budsjetter. KS dekker alle kostnader i forbindelser med deres samlinger, men kommunen har en egenandel per deltager på kr. 2000,- per samling

UHT Finnmark

Sør-Varanger kommune

Kongensgate 10A, 9900 Kirkenes

Telefon: 92 26 27 22

E-post: kps@svk.no

www.utviklingssenter.no